

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการศึกษา และได้ผลสรุปของการศึกษา รวมทั้งอภิปรายผลและมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แตกต่างกันเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,827 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 183 คน และครู 2,644 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4, 2557, ย่อหน้า 1-2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 350 คน โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทางการวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ระเบียบวิธีการวิจัย และมีประสบการณ์ทางการวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและตัวแปรที่ต้องการวัด แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of Item Objective Congruence:IOC) รายข้อมีค่า 0.80-1.00 และได้มีการปรับปรุงในเรื่องความชัดเจนของข้อคำถามและภาษา ที่ใช้ตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปดำเนินการทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.835

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษา

2. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ตามความมุ่งหมายและสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 1 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 วิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย \bar{X} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การเปรียบเทียบโดยการทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่าในภาพรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำแบบสอนงาน ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีสมรรถนะในการตระหนักรู้ตนเอง 2) มีความรู้ความเข้าใจในระบบงานอย่างละเอียด และ 3) เอาใจใส่ความรู้สึกผู้อื่น ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ มีสมรรถนะในการเข้าใจผู้อื่น

1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบผู้ให้บริการ ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) แสดงความไว้วางใจในตัวผู้ตาม 2) เต็มใจยอมรับในความรับผิดชอบ และ 3) มีพฤติกรรมให้ความช่วยเหลือและเยียวยารักษาทั้งด้านอารมณ์ความรู้สึก หรือสร้างความสงบสามัคคี ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ มีพฤติกรรมที่เปิดกว้าง ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา

1.3 ด้านภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) ไม่ท้อถอยง่าย มีความอดทน 2) มองเห็นโอกาส และหาช่องทางได้ตลอดเวลา และ 3) เป็นนักเสี่ยง ต้องกล้าได้กล้าเสีย พร้อมทั้งจะดำเนินการทันทีเมื่อมองเห็นโอกาสตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ มีความสามารถในการตัดสินใจในภาวะวิกฤตด้วยการตรวจสอบทุกอย่างอย่างรอบคอบ

1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบพิเศษ ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ 2) มีความสามารถทำให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความสามารถ และ 3) มีความเชื่อว่า ความสำเร็จของงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานของผู้ตาม ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร

1.5 ด้านภาวะผู้นำแบบปฏิรูป ภาพรวมและทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก เรียง 3 ลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) มีความตระหนักและความรอบรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเปลี่ยนแปลง 2) ฐานการณ์อย่างชาญฉลาด และ 3) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มุ่งผลประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยในลำดับสุดท้าย คือ แสดงค่านิยม อันเป็นแบบอย่าง

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวม ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามเพศ ภาพรวม ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเฉลี่ย ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามอายุ ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ และผู้ให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวม ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

2.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเฉลี่ย ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ภาพรวม ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

2.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวค่าเฉลี่ย ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ภาพรวม ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ ผู้ประกอบการ และผู้ให้บริการ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยมีหัวข้อการอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ อย่างมากมายที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบภาวะผู้นำเพื่อให้สอดคล้องและรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของพิทักษ์อุทธรณ์ (2549, หน้า 66-67) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านภาวะผู้นำแบบปฏิรูป ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความตระหนักและความรอบรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะสามารถบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เทียบเท่าสถานศึกษาอื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวทพิทย์ กาศศิริ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบปฏิรูปอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบสอนงาน ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีสมรรถนะในการตระหนักรู้ตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ปัจจุบันบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ต่างมีความมุ่งหวังให้ผู้บริหารมีศักยภาพในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องตระหนักรู้ในตนเอง พัฒนา ปรับปรุงตนเองให้เป็นที่เคารพ และศรัทธาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวทพิทย์ กาศศิริ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบสอนงานอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านภาวะผู้นำแบบพิเศษ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความสามารถที่ทำให้ผู้อื่นไว้วางใจ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ต่างเล็งเห็นความสำคัญของการได้รับการศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความเหมาะสมกับภาวะผู้นำอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรเจิด อินทร์กล้า (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีความรู้ความสามารถพิเศษในการบริหารอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไม่ท้อถอยง่าย มีความอดทน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าปัจจุบันในการดำเนินงานในสถานศึกษาต่าง ๆ ย่อมเกิดปัญหาขึ้นมาไม่มากก็น้อย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง ให้สามารถบริหารงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวาทิพย์ กาศศิริ (2547, บทคัดย่อ) ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านภาวะผู้นำแบบผู้ให้บริการ ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ แสดงความไว้วางใจในตัวผู้ตาม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะได้รับความรัก เคารพ และศรัทธาจากผู้ใต้บังคับบัญชานั้น ผู้บริหารเองต้องมีความไว้วางใจให้กับผู้ตาม เพื่อให้ผู้ตามมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้บริหารและสถานศึกษา พร้อมทุ่มเทความรู้ ความสามารถในการทำงานอย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายที่ผู้บริหารเองต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร ไชยเผือก (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำเฝ้าบริการและบรรยากาศของโรงเรียนคอกทอลิกสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ คุณลักษณะผู้นำเฝ้าบริการของผู้บริหารโรงเรียนคอกทอลิก สังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาตนเองและถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้เกิดการยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงมีทัศนะต่อแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน พงษ์จำนงค์ (2547, หน้า บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา ต่างร่วมกันวางแผน กำหนดตามความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม เพื่อให้เกิดการยอมรับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร ไชยเผือก (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำใฝ่บริการและบรรยากาศของโรงเรียนคatholicสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ผลการเปรียบเทียบพบว่า เพศที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำใฝ่บริการและบรรยากาศของโรงเรียนคatholicสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป สอนงาน พิเศษ และผู้ให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วุฒิภาวะทางอารมณ์และความคิดต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปรีชา เพ็ชรฉกรรจ์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จำแนกตามอายุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันบุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน ต่างจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน พงษ์จำนงค์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ ผลการเปรียบเทียบพบว่า วุฒิทางการศึกษาที่แตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งแตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบัน การดำเนินงานในสถานศึกษา ต่างพิจารณาและมอบหมายงานให้เหมาะสมตามความรู้ ความสามารถ และ

ประสบการณ์ และในสายงานต่าง ๆ ต่างมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้งานดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บังอร ไชยเผือก (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำไฝบริการและบรรยากาศของโรงเรียนคอทอลิกสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำให้บริการและบรรยากาศของโรงเรียนคอทอลิกสังกัดคณะภคินีพระกุมารเยซู ไม่แตกต่างกัน

2.6 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันการดำเนินงานในสถานศึกษาทุกแห่ง ต่างมีการกำหนดหน้าที่ และความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจนตามความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมกับปริมาณของบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน พงษ์จำนงค์ (2547, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจังหวัดชัยภูมิ ผลการเปรียบเทียบพบว่า ขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านภาวะผู้นำแบบปฏิรูป พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ แสดงค่านิยมอันเป็นแบบอย่าง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนและสอดคล้องกับสถานศึกษา และมีความเหมาะสม ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นการแสดงความประพฤติที่ดีให้เป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ของบุคลากร

1.2 ด้านภาวะผู้นำแบบแบบสอนงาน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ มีสมรรถนะในการเข้าใจผู้อื่น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริงของผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้สามารถบริหารจัดการได้ตรงตามความรู้สึกของบุคคล และสามารถสร้างความศรัทธาในตัวผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างแท้จริง

1.3 ด้านภาวะผู้นำแบบพิเศษ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ มีความสามารถด้านทักษะการสื่อสาร ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการวางแผนการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองทางด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บุคลากรเกิดความเข้าใจในแนวทาง

และเป้าหมายที่ต้องการไปในทิศทางเดียวกัน ส่งผลต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาต่อไป

1.4 ด้านภาวะผู้นำแบบผู้ประกอบการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ มีความสามารถในการตัดสินใจในภาวะวิกฤตด้วยการตรวจสอบทุกอย่างอย่างรอบคอบ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ ความสามารถทางด้านการตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับต่อบุคลากรในสถานศึกษา และแก้ไขปัญหาต่อความขัดแย้งหรือภาวะวิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้น ให้ผ่านลุล่วงไปได้ด้วยดีต่อไป

1.5 ด้านผู้นำแบบผู้ให้บริการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย คือ ปฏิบัติตามเงื่อนไขสัญญา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติตนเป็นผู้บริหารที่ได้รับการยกย่อง ปฏิบัติตนตามข้อตกลงที่ให้ไว้ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสิ่งที่จะได้ตามมาคือความรักและความศรัทธา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิผลของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4

2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4